

здійснення гендерного виховання в більш широкому контексті громадянського зростання особистості сприятиме утвердженню цінностей української національної ідеї, зокрема таких її складників, як державність, демократія, добробут, працелюбність і відповідальність та ідеї рівноправності статей як запоруки демократичних змін в суспільстві та умови життєздійснення підростаючої особистості» [5, с. 135–172].

Успішне вирішення окресленої проблеми можливе за умови використання нагромадженого віками досвіду в галузі зарубіжної та вітчизняної педагогіки. Сьогодні виховний потенціал етнопедагогіки потрібно реалізувати з урахуванням викликів Нової української школи. Звідси випливає необхідність пошуку ефективних шляхів підготовки майбутніх вчителів до гендерного виховання, створення освітнього середовища, безпечного та дружнього до дитини на засадах етнопедагогіки як основи національної ідентичності зростаючої особистості.

Список використаних джерел

1. Нова українська школа: порадник для вчителя / під заг. ред. Н. М. Бібік. К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
2. Підготовка майбутніх фахівців початкової та дошкільної освіти: стратегії реформування : колективна монографія / за ред. В. М. Чайки, О. І. Янкович. Тернопіль : Осадца Ю. В., 2019. 232 с.
3. Русова С. Вибрані педагогічні твори. К. : Освіта, 1996. 304 с.
4. Бех І.Д. Особистість у контексті орієнтирів розвивального виховання // Інноватика у вихованні. Випуск 1. 2015. С.7-13
5. Кравець В. П., Говорун Т. В., Кікінежді О. М. Гендерна соціалізація молодших школярів : навч. посібник. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2011. 192 с.

АКТИВІЗАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ПРИРОДОЗНАВСТВА

Гаврилюк Н. І., Бойко М. М.

*Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка*

Реформи, що відбуваються у сучасному освітньому просторі, зумовлюють необхідність розв'язання комплексних

соціально-педагогічних завдань, одним з яких є розвиток пізнавальної активності учнів молодшого шкільного віку.

Сьогодні, в закладах загальної середньої освіти знижується функціональна значущість та привабливість традиційної системи організації навчання, передача «готових» знань від учителя до учня – перестає бути основною метою освітнього процесу. Науковці, вчителі-практики вважають, що в центрі уваги мають бути питання розвитку особистості школяра, його творчих здібностей, інтересу до навчання, формування бажання і вміння вчитися, розвиток гнучких навичок та прикладних компетентностей.

Для залучення кожного учня в активний пізнавальний процес, варто створити таке навчально-предметне середовище, яке забезпечувало б можливість вільного доступу до різних джерел інформації, спілкування з ровесниками, спільного вирішення поставлених завдань.

Активність молодшого школяра виражається через різні види діяльності: навчальну, трудову, пізнавальну і т.д. Особливого значення набуває пізнавальна, оскільки молодший шкільний вік є періодом її інтенсивного формування, яка виступає специфічною формою його індивідуальної активності. Проблема активізації пізнавальної діяльності розглядається у дослідженнях О. Жоржик, О. Савченко, І. Шамової, Л. Шушори та інших вчених. У працях Н. Бібік, І. Дубровіної, С. Журавель, О. Киричук, Л. Нарочної, Л. Шелестової та ін. зосереджено увагу на методах і засобах формування пізнавального інтересу молодших школярів.

Пізнавальна активність на уроках природознавства – це якість діяльності, в якій виявляється ставлення учня до предмету і процесу діяльності. Аналізуючи літературу та вимоги навчальної програми, на яких базується пізнавальна діяльність учнів, доцільно акцентувати увагу на методах формування предметних, ключових та міжпредметних компетентностей, які передбачають активну пізнавальну діяльність молодших школярів, а саме:

- продуктивний (вивчений матеріал застосовується на практиці);
- евристичні або частково пошукові (окремі елементи

нових завдань учень знаходить завдяки розв'язанню пізнавальних завдань);

– проблемний (учень усвідомлює проблему і знаходить шляхи її розв'язання);

– інтерактивні (активна взаємодія всіх учнів, в ході якої кожний школяр осмислює свою діяльність, відчуває успіх).

Правильний вибір методів відповідно до цілей та змісту навчання, вікових особливостей учнів, сприяє розвитку пізнавальної активності та пізнавальної самостійності учнів, а також підвищує інтерес учнів до природознавства, виробляє вміння та навички використовувати набуті знання на практиці, спонукає учнів до самостійної діяльності, формує світогляд.

Активізація пізнавальної діяльності учнів є багатоаспектним питанням. Її характерними рисами на уроках природознавства в початковій школі є підвищення рівня пошукової активності та креативності учнів. Це можливе завдяки вдосконаленню змісту запропонованого для вивчення матеріалу, подання його в доступній, цікавій для учнів формі, в якій відображається практичне значення явищ та фактів, які вивчаються. Такі завдання, спонукають учнів застосовувати отримані знання в життєво-практичних ситуаціях, формують прикладні компетентності.

Отже, активізація пізнавальної діяльності створює умови для самореалізації учнів, сприяє підвищенню теоретичних знань, розвитку уваги, пам'яті, інтелектуальних здібностей, критичного мислення.

ВИБІРКОВА САМОПРЕЗЕНТАЦІЯ КОМУНІКАНТІВ У СОЦМЕРЕЖАХ

Гринчук Н.В., Петришина О. І.

*Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка*

Розвиток суспільства відбувається під впливом глобалізаційних процесів, у тому числі увиразнення ролі інформаційних технологій. Внаслідок цього великого значення набуває